

ZJAWISKO NIERÓWNOŚCI SPOŁECZNYCH A SPORT

Geneza nierówności społecznej

Wiele krajów swój rozkwit zawdzięcza istnieniu nierówności, która najbardziej ostentacyjnie przejawiała się w niewolnictwie. Zniewolenie człowieka na potrzeby innego człowieka po raz pierwszy zaistniało już w starożytności (Mezopotamia, Egipt). W starożytnej Grecji, a następnie w Rzymie, praca niewolników miała istotne znaczenie gospodarcze jako podstawa egzystencji dla uprzywilejowanych grup społecznych. Namiastka niewolnictwa wystąpiła również u starożytnych Germanów i Słowian oraz innych ludów północnej i wschodniej Europy¹. Także w średniowiecznej Europie, krajach islamskich i Afryce subsaharyjskiej praktykowano niewolnictwo, choć w zdecydowanie mniejszym stopniu niż w starożytności. W krajach islamskich niewolnictwo w średniowieczu odgrywało większą rolę niż w kręgu cywilizacji europejskiej. W Polsce do końca średniowiecza istnieli niewolnicy², jednak ze względu na ich znikomą liczebność nie odgrywali dużego znaczenia gospodarczego. W czasach nowożytnych, na przełomie XV i XVI wieku rozkwitał kolonializm³, który wzmacniał swoje wpływy polityką podboju i przejmowania obcych terytoriów. Niewątpliwie miał nierozzerwalny związek z odkryciami geograficznymi i dokonaniem później podziałem globu ziemskiego między mocarstwa kolonialne. Podczas czteroletniej wojny secesyjnej niewolnicy stali się zarzewiem konfliktu, który był zdeterminowany przez opozycyjne postawy: niewolniczego Południa (Konfederacja) i Północy (Unia)⁴. Ostatecznie dopiero w 1926 roku Liga Naro-

1 Wykorzystanie niewolników – rekrutowanych spośród jeńców – nie było jednak tak zorganizowane i powszechne, jak w cywilizacji śródziemnomorskiej, gdyż pokonani jeńcy z podbitych osad byli często po jakimś czasie uwalniani i przyjmowani do plemienia.

2 Handel niewolnikami zapoczątkowano już w drugiej połowie XVI wieku. Niewolnicy sprowadzani byli do Polski w charakterze służby na dwór królewski i do majątków magnackich. Rekrutowali się głównie z jeńców wojennych i służyli jako czeladź, pracownicy w kopalniach i na roli.

3 Po II wojnie światowej występował w imperium brytyjskim, francuskim oraz belgijskim, holenderskim i portugalskim.

4 Zniesienie niewolnictwa, oprócz intencji dania ludziom wolności i równouprawnienia, było polityczną manipulacją, która miała wzmocnić zaplecze i przewagę militarną wojsk Unii. Północ wy-

dów zakazała handlu niewolnikami, jednak niewolnictwo przetrwało formalnie aż do połowy XX wieku (Arabia Saudyjska zabroniła go dopiero w roku 1962, a Mauretania w roku 1981). Za formę niewolnictwa można uznać przymusową pracę więźniów w hitlerowskich i stalinowskich obozach koncentracyjnych, która jest praktykowana nadal na szeroką skalę w chińskich obozach *laogai*, a także w Birnie. Kolejnym przejawem współczesnych form niewolnictwa jest także międzynarodowy handel dziećmi (Azja i Afryka), które są wykorzystywane jako tania siła robocza oraz międzynarodowy handel kobietami zmuszonymi przez organizacje mafijne na całym świecie do prostytucji⁵.

Niewątpliwie istnieje potrzeba respektowania zasad równości i sprawiedliwości społecznej, którą można uznać za powszechny element motywacji jednostkowych oraz zbiorowych postaw i zachowań społecznych, będących zagwarantowanymi i egzekwowanymi poprzez prawo. Równość obywateli wobec prawa (*isonomia*) zaistniała po raz pierwszy w kulturze helleńskiej, która pioniersko stworzyła podwaliny demokracji w Atenach (VI-V wiek p.n.e.). To właśnie Grecy stworzyli fundamentalne założenia państwa demokratycznego, którego obywatelom za wspólny mianownik służyło prawo, mające zagwarantować równość obywatelską i jedność, a także zbliżać do ideału sprawiedliwości i dobra. W myśl tych założeń „więź człowieka z człowiekiem przybiera formę stosunku wzajemnego, odwracalnego, zastępującego stosunki hierarchicznego podlegania i panowania. Wszyscy, którzy należą do państwa, określają się jako *homoioi*, podobni, a następnie bardziej abstrakcyjnie jako *isoi*, równi”⁶. Faktyczną równość ateńskich obywateli dostrzec można było w formule wyboru urzędników państwowych, która dokonywała się poprzez losowanie dające szansę każdemu mieszkańcowi społeczności lokalnej, bez względu na jego pochodzenie i majątność⁷

Realia czasów współczesnych nie sprzyjają utrwalaniu się równości obywatelskiej. Wprost przeciwnie, w każdym sektorze społecznych oddziaływań, m.in. o wydźwięku politycznym, gospodarczym czy ekonomicznym pogłębiają wzajemne różnice społeczeństw konsumpcyjnych zdominowanych przez kulturę typu instant. Amartya Kumar Sen⁸ akcentuje konieczność rezygnacji z naiwnego założenia, że „wszyscy ludzie zostali stworzeni równymi”, ponieważ,

dała akt o konfiskacie (lipiec 1862 roku), na mocy którego niewolnicy wstępujący do wojsk Unii oraz będący w posiadaniu rebeliantów, gdy staną się jeńcami wojennymi, otrzymują wolność na zawsze.

5 D. Quirini-Popławska (1998) *Niewolnictwo i niewolnicy w Europie: od starożytności po czasy nowożytne. Pokłosie sesji zorganizowanej przez Instytut Historii Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie w dniach 18-19 grudnia 1997 roku*, Kraków.

6 J.P. Vernant (1996) *Źródła myśli greckiej*, Gdańsk, s. 75-76.

7 P.W. Juchacz (2006) *Deliberacja-Demokracja-Partycypacja. Szkice z teorii demokracji ateńskiej i współczesnej*, Poznań, s. 132-133.

8 Indyjski ekonomista, laureat Nagrody Banku Szwecji im. Alfreda Nobla w dziedzinie ekonomii w 1998 roku.

jego zdaniem, istnieją wyraźne różnice między jednostkami. W jego opinii, o równości nie można mówić w kontekście holistycznym, a jedynie poprzez analizę porównawczą poszczególnych elementów życia jednostek. Dlatego też wszelkie dyskursy dotyczące równości powinny rozpoczynać się od kompleksowej analizy wszystkich zmiennych, które są związane z równością⁹

Definicja nierówności społecznej

Zdaniem M. Jarosz, nierówności społeczne są uwarunkowane wysokością dochodów, poziomem i strukturą konsumpcji, stanowiskiem, wykształceniem i stylem życia, warunkami mieszkaniowymi i posiadanymi zasobami materialnymi czy dostępem do pożądaných dóbr społecznych¹⁰. W społeczeństwie nowoczesnym istnieje wiele różnic. Obserwując nawet najmniejszą zbiorowość, łatwo jest dostrzec, że ludzie z natury są nierówni. Podstawowymi i najbardziej uwidaczniającymi się różnicami są m.in.: zindywidualizowany kod genetyczny, wygląd zewnętrzny (np. kolor oczu, włosów, wzrost), aparycja, osobowość, wrażliwość estetyczna czy rozmaicie się objawiająca inteligencja. Jednak takie cechy posiadają charakter indywidualny, który nie jest istotny w kontekście społecznym¹¹.

Zdaniem B. Szackiej, nierówności społeczne przejawiają się w nierówności szans życiowych poszczególnych ludzi, a konkretniej, możliwości korzystania z istniejących w społeczeństwie dóbr o charakterze ekonomicznym i kulturowym¹². Według P. Sztompki, „nierówności społeczne dotyczą więc nie cech indywidualnych, lecz cech pośrednich, które upodabniają do siebie pewne zbiorowości – grupy społeczne, albo pewne tylko lokalizacje w społecznej strukturze – pozycje społeczne (statusy). Inaczej, nierówności społeczne dotyczą sytuacji, gdy ludzie są nierówni sobie nie z racji jakichkolwiek cech cielesnych czy psychicznych, lecz z powodu ich przynależności do różnych grup albo zajmowania różnych pozycji społecznych”¹³. I dalej dodaje: „Żeby móc mówić o nierówności (w sensie społecznym) wystąpić musi coś więcej niż tylko różnica indywidualna. Z członkostwem w pewnej grupie lub z zajmowaniem pewnej

9 A. Sen (2000) *Nierówności. Dalsze rozważania*, Kraków, s. 14-16.

10 M. Jarosz (1984) *Nierówności społeczne*, Warszawa, s. 16.

11 W kontekście zróżnicowania społecznego, socjologowie główną uwagę poświęcają tym różnicom, które są podstawą nierówności społecznej ludzi. „Co prawda trudno jest znaleźć takie różnice, które nie przekształcałyby się w nierówności chociażby w postaci podziału na »lepszyc« i »gorszych«. Dotyczy to nawet tak neutralnej cechy jak kolor włosów. Wszak dowcipy o kobietach idiotkach opowiada się o blondynkach, wyłączając z tej kategorii brunetki. Można mniemać, że istnieje ogólnoludzka skłonność do postrzegania różności w kategoriach nierówności, a co za tym idzie – stała tendencja do przeistaczania się różnic występujących między członkami zbiorowości w hierarchii nierówności” B. Szacka (2003) *Wprowadzenie do socjologii*, Warszawa, s. 277.

12 *Ibid.*, s. 279.

13 P. Sztompka (2002) *Socjologia*, Kraków, s. 332.

pozycji wiązać się musi mianowicie nierówny – łatwiejszy lub trudniejszy – dostęp lub przynajmniej nierówna – mniejsza lub większa – szansa dostępu do pewnych cenionych społecznie dóbr”¹⁴. Cytowany autor do dóbr tych zalicza dobra powszechnie upragnione, których zasób jest ograniczony (bogactwo, władza i prestiż)¹⁵. Owe trzy dobra najbardziej różnicują ludzi i stanowią najistotniejsze czynniki generujące nierówności społeczne. Jednakże są też inne pożądane dobra. Należą do nich m.in. wykształcenie i zdrowie¹⁶. Kolejnym dobrem materialnym, generującym nierówności, jest zawód.

W opinii N. Goodmana, nierównościami społecznymi są różnice między jednostkami, które wynikają z nierównego rozdzielania dóbr przez społeczeństwo, jak również z tego, że pewne osoby pracują ciężiej od innych, lub zdecydowały się na zawód czy karierę zapewniającą więcej władzy niż inne. Zdaniem autora, obok nierówności społecznych istnieją także inne określenia charakteryzujące podziały społeczne – zróżnicowanie społeczne i stratyfikacja społeczna. Zróżnicowanie społeczne charakteryzuje jako różnice między całymi kategoriami społecznymi, a nie tylko między jednostkami, natomiast stratyfikacją społeczną nazywa takie uwarstwienie społeczne, które szereguje ludzi w owych różnych kategoriach społecznych w pewnym hierarchicznym porządku, co w konsekwencji wpływa na ich różny dostęp do dóbr społecznych¹⁷.

Za uszeregowaniem hierarchicznym całych kategorii intencjonalnie przemawia interpretacja nierówności społecznych dokonana przez J.H. Turnera, który stwierdza: „System nierówności istnieje wówczas, kiedy pewne kategorie społeczne ludzi otrzymują więcej cenionych w danym społeczeństwie dóbr aniżeli inne kategorie”. Dodaje, że „wartościowe dobra: władza, bogactwo materialne, prestiż i szacunek, zdrowie, wykształcenie itp. rzadko są rozdzielane równo”¹⁸.

Na potrzeby niniejszego artykułu, pojęcie „nierówności społecznych” będzie interpretowane – zgodnie z definicjami nierówności społecznych N. Goodmana i P. Sztompki – jako nierówny dostęp do cenionych dóbr, takich jak: bogactwo, władza, prestiż, wykształcenie, zdrowie czy zawód. Celem artykułu jest przedstawienie zagadnienia nierówności społecznych w kontekście wybranych zjawisk zachodzących w sporcie wyczynowym i olimpijskim.

Nierówności społeczne w sporcie

Sport w swojej historii zawsze był „nosicielem” wartości, wzorów i norm kulturowych, zachowań i interakcji społecznych charakterystycznych dla zbiorowości, lokalnych lub globalnych, w których występował. Na jego gruncie

14 *Ibid.*

15 *Ibid.*, s. 333.

16 Chodzi tu o dostęp do kształcenia i korzystania z opieki zdrowotnej.

17 N. Goodman (1988) *Wstęp do socjologii*, Warszawa, s. 125.

18 J.H. Turner (1998) *Socjologia. Koncepcje i ich zastosowanie*, Poznań, s. 110.

przejawiały się też wszystkie zjawiska i procesy polityczne, ekonomiczne, technologiczne, gospodarcze i instytucjonalne występujące w szerszym społeczeństwie.

Swoistym sercem sportu – w kontekście ideologiczno-tradycyjnym olimpizmu – jest Międzynarodowy Komitet Olimpijski, którego działalność priorytetowo jest związana ze wspieraniem sportu wyczynowego, a w sposób szczególny, igrzysk. Przebiegowi współczesnych igrzysk olimpijskich niejednokrotnie towarzyszyły spory i kryzysy, które zagrażały ciągłości ich trwania oraz stawiały w złym świetle władze MKOl. Sytuację tę determinowały negatywne zjawiska dotyczące: dyskryminacji kobiet, fanatycznego przekonania o słuszności idei amatorstwa, dyskryminacji na tle rasowym, wpływu polityki, afer dopingowych czy korupcji.

Początków nierówności społecznych w sporcie upatrywać można między innymi w działaniach barona Pierre'a de Coubertine'a, który zabraniał udziału w zawodach sportowych kobietom. Twórcy nowożytnego olimpizmu, a zarazem inspiratorzy wskrzeszenia igrzysk olimpijskich ery nowożytnej, nie przewidywali uczestnictwa kobiet, ponieważ było to sprzeczne z ideami starożytnych igrzysk olimpijskich – w których nie było miejsca dla kobiet – oraz sprzeczne z zasadami epoki. Kolejny problem dotyczył amatorstwa, które Coubertin wykreował, a A. Brundage uparcie kultywował, w wyniku czego m.in. na oczach całego świata został skrzywdzony J. Thorpe i P. Nurmi. W 1913 r. J. Thorpe odebrano medale pod pretekstem złamania praw amatorskich. Dopiero w 1982 r. podczas sesji MKOl w Lozannie nastąpiła rehabilitacja zawodnika, kiedy to M. Berlioux wyjęła z sejfu medale Jima, które przeleżały w nim 69 lat. Ostatecznie pośmiertnie przywrócono mu je w 1983 r. Z kolei w 1932 r. Nurmi z powodu niezwyfikowanych oskarżeń stracił prawa amatorskie i nie został dopuszczony do startu w igrzyskach w Los Angeles. Rekompensata dla zawodnika nastąpiła dopiero w 1952 r., kiedy to uhonorowano go zaszczytem zapalenia znicza podczas igrzysk w Helsinkach¹⁹ Igrzyska olimpijskie nie ustrzegły się również problemu rasizmu. Podczas igrzysk zorganizowanych w 1936 r. w Berlinie przez III Rzeszę – mających na celu ukazać potęgę nazizmu i wyższość nordyckiej rasy panów – Hitler uciekał ze swojej łóżki, aby nie ucisnąć dłoni czarnoskórym mistrzom: Johnsonowi (skok wzwyż) i Owensowi (sprinter)²⁰. W 1960 r. bokser C. Clay po powrocie z Rzymu wyrzucił swój złoty medal do rzeki Ohio na znak protestu przeciw dyskryminacji rasowej. Podobne intencje protestacyjne miały miejsce podczas igrzysk w Meksyku (1968 r.), podczas których J. Carlos i T. Smith do medalowej dekoracji wyszli boso i ubrani w czerń,

19 T. Olszański (2000) *Osobista historia olimpiad*, Warszawa, s. 82-83 i s. 110-113.

20 D. Miller (2008) *Historia igrzysk olimpijskich i MKOl. Od Aten do Pekinu 1894-2008*, Poznań, s. 130-136.

na znak dezaprobaty wobec dyskryminacji rasowej w USA unieśli triumfalnie pieści w czarnych rękawiczkach²¹.

Tragicznym w skutkach przykładem wpływu polityki okazał się w 1972 r. atak terrorystów arabskich w monachijskiej wiosce olimpijskiej na izraelskich sportowców. Wpływ napięć politycznych z okresu zimnej wojny znalazł odzwierciedlenie w bojkotach igrzysk olimpijskich przez państwa kapitalistyczne w Moskwie 1980 r. oraz przez państwa komunistyczne w Los Angeles w 1984 r. Podobna sytuacja miała miejsce w zaogniającym się konflikcie między Republiką Federalną Niemiec a Niemiecką Republiką Demokratyczną podczas zawodów lekkoatletycznych i piłkarskich. Sport stał się instrumentem walki politycznej bloków państw oddzielonych zimnowojenną kurtyną. Do historii przeszły m.in. zakrwawiony basen podczas słynnego meczu piłki wodnej między Węgrami a ZSRR w olimpijskim półfinale w 1956 r., zwycięski mecz piłkarskich reprezentacji Polski z ZSRR w 1957 r. w Chorzowie czy gest W. Kozakiewicza podczas moskiewskich igrzysk²².

Jedną z najgłośniejszych afer dopingowych w historii sportu miała miejsce podczas igrzysk w Seulu (1988 r.), gdzie największym dopingowym skandalistą został tryumfator na dystansie 100 m Ben Johnson, który jako pierwszy lekkoatleta – przy wsparciu stanozolu – przekroczył barierę czasową 9,8 sekundy.

W latach 70. w NRD państwowy system²³ miał ambicje polityczno-ideowe wykreować elitę sportowców-zwycięzców²⁴. Fanatyczna chęć zaznaczenia swojej dominacji na arenie międzynarodowej wyraziła się niespotykaną do tej pory intensywnością i powszechnością stosowania zabronionych środków (głównie sterydu Oral Turinabolu) bez zgody zawodników. System dopingowy w NRD był doskonale zorganizowany i dofinansowany jako przedsięwzięcie nadzorowane przez Ministerstwo Bezpieczeństwa Państwowego NRD. Na szczególnie naganną ocenę moralną zasługuje fakt, że środki dopingowe były podawane również nastolatkom (np. w pływaniu zaczynano podawać hormony anaboliczne dziewczynkom poniżej 14 roku życia)²⁵, a zawodników ostatecznie

21 T. Olszański (2000) *op. cit.*, s. 52-55.

22 M. Józefczyk (2009) Rola sportu w dążeniach niepodległościowych. W: A. Polus [red.] *Sport w stosunkach międzynarodowych*, Toruń, s. 129-150.

23 Proceder dopingowy (z użyciem testosteronu) na skalę państwową miał również miejsce w ZSRR w latach 50-tych, czego dowiodły igrzyska w Helsinkach (1952 r.), gdzie Rosjanie zdobyli 3 złote, 3 srebrne oraz 1 brązowy medal.

24 Obłądną pogoń za medalami NRD znalazła odzwierciedlenie w szyderczej analogii od skrótu DDR (Deutsche Demokratische Republik) tłumaczonym, jako Deutsche Doping Republik. Chrostowski (1998), Aktualne problemy doping w współczesnym sporcie. W: Z. Krawczyk, J. Kosiewicz, K. Piłat [red.] *Sport w procesie integracji europejskiej Międzynarodowe sympozjum*, Warszawa, s. 293.

25 W 1976 r. po igrzyskach w Montrealu, grupa naukowców z Lipska została wyróżniona gratyfikacjami finansowymi za „osiągnięcia na niwie rozwijania metod farmakologicznego wspomaganie sportowców”. K. Sas-Nowosielski (2002) *Doping nie tylko w sporcie: przyczyny – skutki – działanie*, Katowice, s. 74.

traktowano jako przedmioty (środek do celu). Niemieccy zawodnicy przyjmowali środki zabronione, nie znając ich działania, wbrew swojej wiedzy, sądząc, że są to witaminy. Takie działania zapewniły sukces NRD i dumę obywateli. Od 1972 do 1988 r. sportowcy NRD zdobyli aż 384 medale olimpijskie, ale w przyszłości zapłacili za nie dramatyczną cenę²⁶.

Korupcja oddziałuje wieloaspektowo, zarówno w kontekście jednostkowym, grupowym, jak i instytucjonalnym, generując, podtrzymując i rozpowszechniając negatywne zachowania motywowane perspektywą dużego zysku²⁷. Korupcja występowała już podczas igrzysk starogreckich. W 338 r. p.n.e. – w czasie 98 olimpiady – Eupolos z Tesalii przekupił trzech bokserów. Przekupstwa dopuścili się również Filostratos z Rodos (zapasy) oraz Kallippos z Aten (*pentathlon*), a także Damonikos z Elei i dwaj pięściarze Sarapamnon z Arsynoe i Deidas z Arsynoe, ukarani grzywną²⁸. Przekupstwo o charakterze politycznym funkcjonowało z kolei w realiach Rzymu. Walki w amfiteatrach czy wyścigi zaprzęgów były modną formą kupowania potencjalnych głosów wyborczych²⁹. Według M. Łuczaka, w średniowiecznych turniejach rycerskich również mogło dochodzić do przekupstwa, ułatwiającego manipulację wynikami poszczególnych pojedynków. W XIX w. przejawy łapówkarstwa i przekupstwa zaczęły występować na większą skalę w zapasach, boksie, baseballu, krykiecie, kolarstwie oraz w piłce nożnej³⁰. Na przełomie XIX i XX wieku olbrzymią popularnością widowni cieszyły się walki cyrkowe, które w pełni zdominowane były przez z góry ustalone wyniki. Wkrótce walki cyrkowe zastąpił boks. Po „erze Dempseya” nastąpiły czasy określane mianem największej korupcji. W latach trzydziestych boks zawodowy w USA stanowił zbitek „archaicznych zasad, zagranicznych najeźdźców, mnóstwa nieczystych walk i kryminalnych postępów”³¹.

Kolejną dyscypliną trawioną przez korupcję była piłka nożna. Brazylijski football, u szczytu swoich sukcesów, ujawnił zorganizowane przekupstwa i oszustwa. Afery łapówkowe miały miejsce również w przypadku innych państw Ameryki (Panama, Kolumbia, Stany Zjednoczone Ameryki Północnej,

26 *Ibid.*, s. 30-31 i s. 73-74.

27 Jak zauważa T. Sahaj, „Pieniądze są potężnym silnikiem napędowym rozwoju sportu, ale również jego „koniem trojańskim” Newralgiczną kwestią jest redystrybucja środków finansowych kierowanych do sportu. W mechanizmie tego finansowania bowiem może znajdować się istota problemu, któremu na imię „korupcja w sporcie” T. Sahaj (2008) Etyczne aspekty korupcji w sporcie. Ujęcie pragmatyczne. W: A.J. Szwarz [red.] *Korupcja w sporcie*, Poznań, s. 108.

28 J. Łanowski (2000) *Święte igrzyska olimpijskie*, Poznań, s. 140.

29 D. Słapek (1995) *Gladiatorzy i polityka: igrzyska w okresie późnej Republiki Rzymskiej*, Wrocław, s. 6.

30 M. Łuczak (2008) Zjawisko korupcji w sporcie. W: A.J. Szwarz [red.] *Korupcja ..., op. cit.*, s. 30-31.

31 J. Anderson (2006) Komercjalizm, korupcja i boks zawodowy, *Sport Wyczynowy*, s. 68.

Argentyna), krajów Dalekiego Wschodu (Japonia i Korea), a także Europy. Na Wyspach Brytyjskich zjawiska korupcyjne miały miejsce już w sezonie 1914/1915³².

Afery łapówkowe w piłce nożnej, niestety, również stały się udziałem Polski. „Szczególnego rozgłosu nabrały też wydarzenia z aktami przekupstwa, łapownictwa w polskiej lidze piłki nożnej, zwłaszcza dobrze udokumentowane w latach 1995-2007. To nie pojawiło się – jak pisze M. Łuczak – nagle, miało miejsce już w latach wcześniejszych, ale bez tak szerokiego rezonansu prasowego”³³. Korupcja paradoksalnie zaistniała również w najważniejszej instytucji sportowej, jaką jest MKOl, który został powołany z intencją obrony ideałów olimpizmu. Szczególnie lata dziewięćdziesiąte XX wieku ujawniły korupcyjne skandale, w których wielokrotnie wymieniani byli ludzie zawodowo związani z MKOl. Wpływowy członek MKOl, Marc Holder, oskarżył koncern Fiata o korupcję w postaci przekazania ponad stu modeli swoich aut federacjom piłkarskim Niemiec, Szwajcarii i Austrii, za co miał uzyskać przychylny głos na przyznanie włoskiemu miastu Sestrieres przywileju zorganizowania mistrzostw świata w narciarstwie. Według M. Holdera, kupowanie głosów miało miejsce również przy wyborze organizatorów igrzysk olimpijskich w Atlancie, Nagano, Sydney i Salt Lake City. Członkowie MKOl dokonując wyboru gospodarza igrzysk, otrzymywali cenne prezenty podczas spotkań, sesji i wizytacji. Ich głosy zostały kupione za „ciężkie pieniądze i noce pełne namiętności” W 1999 r. dziesięciu członków MKOl zostało zmuszonych do odejścia z powodu skandali dotyczących organizacji igrzysk w Salt Lake City. Najbardziej przychylnym korupcji okazał się sam prezydent MKOl Juan Antonio Samaranch, którego polityka doprowadziła do skandali dyskredytujących całą organizację³⁴.

Zakończenie

Nierówności w świecie sportu są wieloaspektowe i wielowymiarowe. Nie wszystkie przytoczone przykłady dotyczą nierówności społecznych w ścisłym, socjologicznym tego słowa znaczeniu. Dotyczą natomiast z pewnością nierówności związanych z występującymi na gruncie sportu wyczynowego i olimpijskiego dewiacjami, które sprzyjają niesprawiedliwej dystrybucji pożądaných dóbr, jakimi są sława, medal, rekord, gratyfikacje finansowe i prestiż.

32 Obszerny opis przytoczonych afer korupcyjnych w piłce nożnej. W: M. Łuczak, *op. cit.*, s. 36-45.

33 *Ibid.*, s. 47.

34 M. Łuczak, *op. cit.*, s. 60-61.